

5. OECD. Strengthening Local Resilience and Disaster Risk Management in Ukraine. Paris: OECD Publishing, 2022. 84 p.
6. UNDRR. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030. United Nations Office for Disaster Risk Reduction, 2015. 37 p.
7. U-LEAD з Європою. Посібник з організації цивільного захисту у територіальних громадах. Київ, 2021. 112 с.

УДК: 352:338

**ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКОВИХ ПРОГРАМ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ
CHALLENGES AND DIRECTIONS FOR DEVELOPMENT OF
SECURITY PROGRAMS OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN
CONDITIONS OF ARMED AGGRESSION**

Таракашева Евеліна Андріївна,
здобувачка вищої освіти інженерно-енергетичного факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
Миколаїв, Україна;
Tarakasheva Evelina
student of the Faculty of Engineering and Energy
Mykolaiv National Agrarian University,
Mykolaiv, Ukraine
dashalotareva04@icloud.com

Недооцінка значення соціальної згуртованості у формуванні безпекового середовища стала характерною для багатьох територіальних громад. У більшості випадків відсутні інструменти, що дозволяють вимірювати рівень соціальної згуртованості та оцінювати її вплив на загальну безпекову ситуацію. Ігнорування соціальних вимірів безпеки створює ризик довготривалих негативних наслідків для стійкості громад, оскільки саме соціальна взаємодія визначає здатність населення адекватно реагувати на кризові обставини.

В громадах із низьким рівнем згуртованості ефективність евакуаційних заходів помітно знижується, що підтверджує ключовий характер взаємозв'язку між соціальним капіталом та результативністю реакції на загрози. У цих умовах особливу актуальність набуває впровадження

системного підходу до зміцнення соціальної згуртованості як складової безпекових програм, а також розроблення методологічного інструментарію для оцінювання її впливу на безпекове середовище.

Спостерігається диспропорція між офіційними стратегіями забезпечення безпеки та їх сприйняттям населенням. Значна частина мешканців громад не має повного розуміння логіки та обґрунтованості впроваджуваних заходів безпекового характеру [3, с. 401]. Особливі труднощі викликає ставлення до превентивних практик, які нерідко інтерпретуються як надмірно обмежувальні. Найбільший рівень непорозуміння пов'язаний із вимогами щодо облаштування укриттів та регламентації пересування у визначені періоди. Часто громадяни демонструють скепсис щодо офіційних оцінок рівня загроз, особливо у місцевостях, віддалених від районів активних бойових дій. У цьому контексті фахівці наголошують на необхідності формування оновлених підходів до комунікації з населенням у сфері безпеки [1, с. 292].

Важливою складовою ефективного забезпечення безпеки є недостатня систематизація досліджень громадської думки та врахування потреб різних соціальних груп під час планування безпекових заходів. Існує прямий взаємозв'язок між рівнем розуміння населенням суті безпекових заходів і його готовністю їх дотримуватися [4, с. 260]. Суттєвим є впровадження освітніх програм, орієнтованих на різні вікові та соціальні категорії, а також розробка механізмів зворотного зв'язку, що дозволяють інтегрувати громадську думку у процес планування та реалізації безпекових заходів.

Аналіз виявлених тенденцій і викликів свідчить про складну динаміку трансформації безпекового середовища в територіальних громадах України, що характеризується взаємодією позитивних та негативних факторів. Виявляється значна регіональна специфіка змін: громади, розташовані ближче до лінії фронту, демонструють прискорену адаптацію безпекових програм, тоді як віддалені регіони часто зберігають інерційність довоєнних підходів.

Більшість викликів мають системний характер і потребують комплексного вирішення на різних рівнях управління. У цьому контексті до першочергових заходів належить розробка комплексних програм безпеки [2, с. 374], створення ефективних механізмів адаптації та впровадження систем моніторингу і оцінки результативності безпекових заходів, а також розвиток професійної підготовки фахівців із безпеки та міжмуніципального співробітництва.

Важливе значення набуває здатність громад адаптувати наявні інструменти та створювати нові механізми реагування, що враховують оперативну динаміку загроз, потреби населення та специфіку взаємодії з державними та військовими структурами.

Констатуємо, трансформація безпекових програм територіальних громад України відбувається в умовах радикальної зміни безпекової середовища, зумовленої повномасштабною війною та зростанням спектру гібридних загроз.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С. Форми участі народовладдя на місцях під час воєнного стану // Правові засади організації та здійснення публічної влади : матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 31 березня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 291-293.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13727>.

2. Косевич К. В., Сухорукова А. Л. Сучасні методи підвищення кваліфікації кадрів для органів управління, суб'єктів господарювання // Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи : Всеукраїнська наук.-практ. конф. з

міжнародною участю (Київ, 10 листопада 2021 р.). Київ : Київський університет імені Б.Грінченка. 2021. С. 372-375.

3. Курепін В. М., Курепін Д. В., Іваненко В. С. Цивільний захист: навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Миколаїв : МНАУ, 2025. 491 с. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20130>.

4. Самойленко О. О., Бацуровська І. В. Кібергігієна цифрового освітнього середовища як складова системи безпеки праці та життєдіяльності Суспільство та національні інтереси: журнал. 2025. № 11(19). С 255-268. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-11\(19\)-255-267](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-11(19)-255-267).

УДК 338.43:339.5:351.86

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ЛАНЦЮГІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
TRANSFORMATION OF LOGISTICS CHAINS FOR FOOD SECURITY
OF TERRITORIAL COMMUNITIES UNDER THE CONDITIONS OF
MARTIAL STATE**

Ткаченко Максим, аспірант Миколаївського національного аграрного
університету

Питання продовольчої безпеки територіальних громад в умовах повномасштабної війни набуло статусу критичного елемента національної безпеки та соціальної стабільності. Традиційні логістичні моделі, що базувалися на принципах глобалізації, вузької спеціалізації регіонів та централізованих постачань через великі розподільчі хаби, виявилися вразливими до фізичного блокування транспортних артерій, окупації територій та цілеспрямованого руйнування ворогом складської інфраструктури. За таких умов муніципальна влада була змушена взяти на себе невластиві їй у мирний час функції оперативного управління товарними потоками, що вимагає розробки нових, адаптивних логістичних ланцюгів на рівні громад.